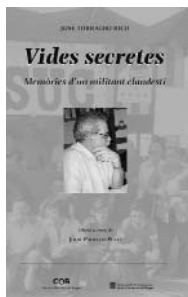

Llibres

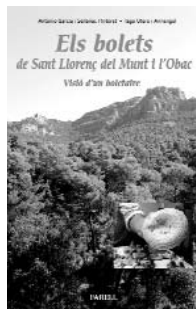
MISCEL·LÀNIA

TORRALBO, José: *Vides secretes. Memòries d'un militant clandestí*, col·lecció «Memòria» núm. 11, ed. Centre d'Estudis del Bages / Arxiu Comarcal del Bages, Manresa, 2009, 190 pàgs. (14 x 21 cm).

El coneixement de la lluita clandestina durant la llarga postguerra i el govern franquista comença ara a ésser estudiat i divulgat. I, en bona part, els historiadors necessiten testimonis personals, com aquest que ara s'ha publicat, que donen fe de les nombroses peripècies viscudes pels seus protagonistes. En José Torralbo, d'origen andalusí i veí de Sallent des del 1964, va militar al partit comunista i s'integrà de ple en la resistència antifranquista. El seu relat ens transporta, de manera àgil i directa, a les nombroses trobades secretes i les accions fetes per ell i els seus companys per sabotejar un règim dictatorial que combatia amb crueltat la dissidència. L'edició, a cura de Jofre Padullés –que en realitza una interessant introducció contextual– és, doncs, una nova aportació per a l'estudi de l'època a la comarca del Bages.

A.D.

GARCIA, S. ; OTERO, I.: *Els bolets de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Visió d'un boletaire*, ed. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet, 2009, 117 pàgs. (15 x 23 cm), il·lustrat.

No és corrent recollir en aquesta secció de la nostra revista llibres d'història natural. En fem, tanmateix, una excepció perquè no es tracta pas, en aquest cas, només d'un nou llibre de bolets. És un recull, força exhaustiu dels exemplars propis –convenientment descrits– de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac. Però és també una bona eina per a qui vulgui endinsar-se en el coneixement d'aquest interessant paratge natural, frontissa i punt de contacte entre el Bages i el Vallès. Perquè, més enllà dels consells típics d'un empedreït boletaire veterà, a l'hora de cercar-los i cuinar-los, l'obra transmet un respecte i una estimació profunda envers la natura, del tot indispensables per a garantir la seva conservació.

A.D.

SERRA, Albert: *Records entre Cardona i Serrateix*, ed. Zenobia, Manresa, 2009, 158 pàgs. (14 x 21 cm), il·lustrat.

L'autor, un cardoní nascut l'any en què va esclatar la Guerra Civil, ens ofereix un bon exercici de memòria històrica personal. La seva infantesa i l'adolescència es desenvoluparen, doncs, en uns anys especialment difícils per al país. Però on encara la vida tradicional a pagès i als pobles era ben viva. El seus records són, doncs, útils per a tothom perquè ha sabut reflectir en un llibre tota la vida de cada dia d'una època que, a poc a poc, ha anat canviant. Per les seves pàgines passen els jocs, les festes, la feina agrària al llarg de l'any, etc. amb il·lustracions interessants i suggerents. Val a dir que una versió més resumida d'aquest treball va rebre el premi "Jacint Carrió i Vilaseca", inclòs dins del cartell de Premis Lacetània 2008.

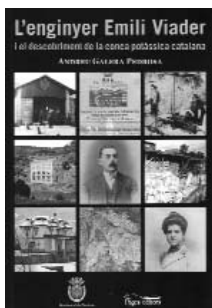
A.D.

CERAROLS, Lluís: *Calders segle XX. Cròniques de la vida tradicional*, col·lecció «Ahir», ed. Abadia, Manresa, 2009, 204 pàgs. (16 x 23 cm).

L'escriptor calderí, Lluís Ceraols, ens ofereix un llibre avinent i oportú. Amb una prosa excel·lent va desgranant, al llarg de les seves pàgines, molts aspectes de la vida quotidiana del seu poble natal, fruit de les seves pròpies vivències i, sobretot, de nombrosíssims testimonis de convilatans seus, majoritàriament nascuts a la primera meitat del segle XX. L'aigua i la llum, el menjar, el transport, les festes, la salut, el treball, les botigues, l'Ajuntament, els casaments, els estiuejants... van apareixent per mostrar com era aleshores la vida quotidiana. En alguns aspectes encara es manté semblant, però en molts altres aquesta va canviant amb rapidesa i és, doncs, bo que llibres com aquest ens serveixin per fixar-la per escrit i reviu-la, ni que sigui, a vegades, amb un puntet de nostàlgia.

A.D.

GALERA, Andreu: *L'enginyer Emili Viader i el descobriment de la conca potàssica catalana*, ed. Pagès Editors, Lleida, 2009, 478 pàgs. (17 x 24 cm), il·lustrat.

L'activitat minera de la Catalunya central, a les valls dels rius Cardener i Llobregat, va començar amb caràcter sistemàtic i industrial fa ara cent anys. La famosa muntanya de sal de Cardona, explotada des del temps prehistòrics, era un senyal inequívoc de la riquesa d'aquesta conca potàssica pertanyent als municipis de Balsareny, Cardona, Sallent i Súria, a la comarca del Bages. Aquesta edició, promoguda per l'Ajuntament de Cardona, ofereix un estudi dels primers treballs geològics realitzats per tal de localitzar els jaciments i poder-los explotar comercialment. Amb la documentació estudiada per Andreu Galera, historiador i arxiver cardoní, es treu a la llum el paper fonamental que hi tingué l'enginyer Viader, en el marc del "control de les primeres matèries per les potencies europees a l'alba de la Gran Guerra", com diu el seu subtítol. L'obra treu a la llum nombrosos documents que demostren el caràcter avançat d'Emili Viader i la seva capacitat tècnica, moderna i novedosa per a l'època, la qual va ser fonamental per al naixement de les mines. També vol reivindicar la seu cardonina com la primera localitat on va començar la mineria de les sals potàssiques, fruit d'una recerca científica premeditada; en cap cas producte de l'atzar. Per altra banda hem de destacar que un altre dels principals actius del llibre és la publicació de nombroses fotografies de l'època fins ara poc conegudes o, majoritàriament, inèdites.

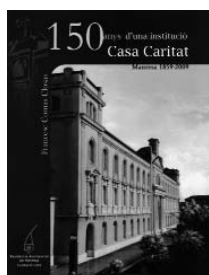
A.D

AUTORS DIVERSOS: *De la revolta a la destrucció: Manresa i la Catalunya central a la Guerra del Francès*, col·lecció «Miscel·lània d'Estudis Bages» núm. 11, ed. Centre d'Estudis del Bages i Ajuntament de Manresa, Manresa, 2009, 261 pàgs. (16,5 x 23 cm), il·lustrat.

Edició, coordinada per M. Gemma Rubí, commemorativa dels actes del segon centenari de l'inici de la Guerra del Francès a Manresa. L'any 2008 la nostra ciutat, com d'altres localitats catalanes on aquesta contesa bèl·lica fou especialment important i significativa, va voler recordar aquells fets mitjançant l'organització de diverses activitats: un itinerari històric guiat, unes jornades d'estudis, conferències, lectures dramatitzades de textos de la guerra, exposicions... Aquest llibre complementa i fixa per escrit bona part de les aportacions fetes durant aquells dies i n'afegeix de noves, de manera que el resultat final és una obra indispensable per al coneixement del paper que hi tingué Manresa i la seva àrea d'influència, la qual pot ésser de gran interès per a complementar la visió de conjunt a nivell de Catalunya.

A.D.

COMAS, Francesc: *150 anys d'una institució. Casa Caritat, Manresa 1859-2009*, ed. Zeno-

bita, Manresa, 2009, 151 pàgs. (21 x 28 cm), il·lustrat.

Interessant aportació al coneixement d'una institució benèfica que ha marcat tota una època en la història assistencial a Manresa. La Fundació Cots, anomenada popularment Casa Caritat, fou una iniciativa del prohoms, Francesc Cots i Argullol per tal d'acollir infants orfes i vells sense protecció social i familiar. L'acta fundacional data de l'octubre del 1856. La casa seria una realitat l'any 1859. El llibre, de gran format, però lleuger i visualment atractiu, fa un recorregut per la vida d'aquesta institució amb un segle i mig d'existència. Després d'un període marcat per les dificultats econòmiques (del 1953 al 1982 és recolzada per la Caixa d'Estalvis de Manresa), a partir del 1983, la casa es reconverteix en Fundació Assistencial del Bages, quedant repartits els infants en diversos pisos de la ciutat. L'edifici, projectat per l'arquitecte Antoni Rovira Trias, de trets neoclàssics i presidit per l'església dedicada a la Verge dels Dolors, fou cedit a l'Ajuntament i acull avui diverses oficines de l'administració pública.

A.D.

BALLÚS, Glòria: *La dansa. Materials per a la seva història*, col·lecció «El patrimoni festiu de Manresa» núm. 4, ed. Ajuntament de Manresa, Esbart Manresà i Farell Editors, Manresa, 2009, 107 pàgs. (16,5 x 23,5 cm), il·lustrat, conté un CD.

Manresa té una gran tradició dansaire. Precisament l'Esbart Manresà acaba de celebrar el seu centenari i contribueix així a l'edició d'aquest nou volum d'una col·lecció que, any rere any, es

va enriquint amb l'anàlisi dels diversos elements del patrimoni festiu. L'autora, reconeguda estudiosa de la nostra musicologia, aconsegueix una bona síntesi, excel·lentment il·lustrada, dels diferents balls històricament documentats. Però també dels esbarts que els han conreat i de les escoles que han contribuït a l'ensenyament i la difusió de les diferents modalitats: tradicional, popular, clàssica, esportiva, contemporània, etc.

A.D.

TORRES, Jordi: *A toc de campana. Com es vivia a la Catalunya rural*. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet, 2009, 112 pàgs. (13,5 x 21,5 cm). Il·lustrat.

El Lluçanès és una comarca natural de la Catalunya interior, solcada per rieres i altiplans, on encara han perdurat i s'han conservat tradicions, costums i llegendes que en altres comarques ja s'han perdut. En aquest llibre, l'autor, Jordi Torres, que ha fet un recull de la memòria oral de moltes persones grans, ha fet de notari: ens ha deixat un document, una publicació, perquè les noves generacions puguin redescobrir com era i s'organitzava el món rural, juntament amb els llibres *Bruixes a la Catalunya interior*, i *Por, màgica i tresors*. Les campanes guiaven l'inici i la fi de la jornada, la protecció de les collites (toc per les tempestes, per obtenir el benefici de la pluja i per conjurar i treure les cuques dels conreus), el cicle de la vida (naixements, batejos, casaments, les festes i la mort) i els moments de perill (foc, revoltes,...).

J.S.